

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

19 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecători – Anatolie Țurcan, Elena Cobzac, Nadejda Toma, Victor Boico,

a judecat, fără citarea părților recursurile ordinare declarate de către inculpatul Marandici Vasile și de către avocatul acestuia Zaharia Sergiu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui

*Marandici Vasile xxxx, născut la xx xxxx
xxxx, originar și domiciliat în xxxx xxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.07.2013– 06.01.2016;

Instanța de apel: 11.02.2016–03.06.2016;18.01.2017-31.01.2019;

Instanța de recurs: 25.08.2016-13.12.2016;24.04.2019-19.11.2019.

Asupra recursurilor ordinare declarate, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 06 ianuarie 2016, Marandici Vasile a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.196 alin.(4) Cod penal, cu încetarea procesului penal, pe motivul intervenirii termenului de prescripție.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, V. Marandici activând din 11.11.2007 în calitate de președinte al A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate - Ciuciuleni”, folosind situația de serviciu, a cauzat daune A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate -Ciuciuleni”, în sumă totală de 224.683,93 lei, ce nu au fost prevăzute în bugetul proiectului Tacis nr. 2008/163.849 și contractului de acordare a grantului de construcție a rețelelor de apă în s. Ciuciuleni.

Instanța a reîncadrat acțiunile inculpatului din prevederile art.191 alin.(5) Cod penal în cele ale art.196 alin.(4) Cod penal-cauzarea de daune în proporții deosebit de mari prin înșelăciune sau abuz de încredere, dacă fapta nu constituie o însușire.

3. Sentința a fost contestată cu apel de către acuzatorul de stat, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie condamnat potrivit învinuirii formulate, adică în baza art.191 alin.(5) Cod penal, la 8 ani închisoare, argumentând următoarele:

- instanța neîntemeiat a reîncadrat acțiunile inculpatului, stabilind că prin acțiunile sale inculpatul a săvârșit cauzarea de daune materiale în proporții deosebit de mari prin înșelăciune A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate -Ciuciuleni”;

- potrivit doctrinei penale, săvârșind delapidarea averii străine, făptuitorul nu-și încalcă doar obligația de a nu aduce nici o atingere patrimoniului altuia, dar și obligația specială pe care o are în această privință tocmai datorită posturii sale de administrator al acestui patrimoniu. Bunurile pot fi încredințate în virtutea funcției de răspundere a făptuitorului, a raporturilor contractuale sau a însărcinării speciale din partea proprietarului. Aceste cazuri sunt legate, de regulă, de folosirea de către făptuitor a situației de serviciu, adică presupun existența circumstanței agravante prevăzută la lit. d) alin.(2) art.191 Cod penal. Subiectul infracțiunii de delapidare a averii străine trebuie să aibă calitatea specială de administrator, or, V. Marandici era președintele A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate -Ciuciuleni”;

- versiunea inculpatului, precum că toate cheltuielile pentru arenda automobilelor și oficiului, procurarea combustibilului și a pieselor de schimb, precum și serviciilor de traducere, au constituit cheltuieli eligibile prevăzute și gestionate conform Proiectului Tacis nr.2008/163-849, din banii bugetului investitorului dar nu din contribuția achitată de locuitorii satului, a arendat propria sa încăpere deoarece în localul primăriei nu avea condiții necesare;

- expertiza judiciar-contabilă este superficială, fără să fi fost examinată Cartea Mare a contabilității asociației, nu pot fi reținute.

3.1. Apel împotriva sentinței a declarat și inculpatul V. Marandici, care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art.191 alin.(5) și 196 alin.(4) Cod penal.

În argumentarea apelului s-au invocat următoarele:

- atât la etapa de urmărire penală cât și la cercetarea judecătorească, inculpatul a prezentat acte veridice, constatatoare, probe care confirmă nevinovăția sa, a înaintat cereri de încetare a procesului penal, cerere privind anularea probelor, care au fost administrate cu încălcări ale legislației, care însă nu au fost luate în considerație de instanța de fond;

- toate cheltuielile menționate în actul de învinuire au fost suportate în conformitate cu bugetul și prevederile contractului de garant. Nu poate fi considerată cauzare de daune materiale în proporții deosebit de mari, prin înșelăciune sau abuz de încredere, odată ce cheltuielile efectuate sunt direct legate de desfășurarea normală a proiectului, care au fost prevăzute în Anexa III a Contractului pentru construcția apeductului;

- martorul Gh. Mironică care era angajat în calitate de contabil-șef a primit spre păstrare 3 tone de benzină și 600 litri de motorină, precum și alte bunuri în valoare totală de 70 000 lei, fapt confirmat prin probele prezentate la materialele cauzei;

- DGUP a CCCEC nu era competent de a efectua urmărirea penală în prezenta cauză penală;

- în speță, lipsește ordonanța Procurorului General și adjunctilor săi privind efectuarea urmăririi penale de către DGUP a CCCEC și prin urmare, acțiunile procesual-penale efectuate în cauza dată au fost îndeplinite de către organul de urmărire penală al DGUP a CCCEC, care a fost lipsit de competență de a efectua acțiuni de urmărire penală în privința infracțiunilor prevăzute de art.191 Cod penal, săvârșite de persoane fizice sau juridice, prevederile art.251 alin.(2) Cod de procedură penală, atrag nulitatea acțiunilor și actelor efectuate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 iunie 2016, apelul inculpatului a fost respins ca nefondat. Apelul procurorului a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care V. Marandici a fost condamnat în baza art.191 alin.(5) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Instanța de apel în decizia adoptată a constatat fapta și circumstanțele comiterii infracțiunii de delapidare a averii străine, adică însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu folosirea situației de serviciu, soldată cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari, invocate în rechizitoriu și a conchis că, instanța de fond neîntemeiat a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului V. Marandici urmează a fi încadrate în prevederile art.196 alin.(4) Cod penal, deoarece vinovăția acestuia în comiterea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal a fost dovedită pe deplin.

Colegiul penal a reținut că, inculpatului i-au fost date în administrare atât mijloacele bănești acordate prin contractul de grant, cât și mijloacele bănești acumulate de la locuitorii s. Ciuciuleni. Mai mult, prin declarațiile părților vătămate și martorilor audiați, s-a probat faptul că aceștia au transmis banii inculpatului sau contabilului asociației A. Savin, au semnat contracte, anume pentru implementarea acordului privind construirea apeductului în s. Ciuciuleni.

Instanța de apel a respins solicitarea apelantului referitor la achitarea inculpatului pe motivul prezenței în speță a prevederilor art.251 Cod de procedură penală, deoarece o parte din probe au fost acumulate de CCEC, ca organ necompetent. Această afirmație a fost combătută prin probele prezentate de procuror și nu poate duce la nulitatea absolută a probelor.

5. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recursuri ordinare de către inculpat și avocatul acestuia S. Zaharia, care au solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare pe motiv că fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunilor prevăzute de art.191 alin.(5) și 196 alin.(4) Cod penal.

În motivarea soluției solicitate s-au invocat următoarele argumente:

- potrivit art.325 alin.(1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Astfel, ca mijloace de probă sunt indicate un șir de persoane care au calitatea de părți vătămate, însă potrivit actului de învinuire, daune materiale în proporții deosebit de mari, V. Marandici a cauzat A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate - Ciuciuleni”, dar nu părților vătămate menționate;

- organului de urmărire penală nu i s-a înaintat nici o plângere din partea membrilor A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate-Ciuciuleni”, pentru careva acțiuni sau inacțiuni ale inculpatului;

- persoanele recunoscute în calitate de părți vătămate, nu pot avea această calitate, deoarece nu sunt nici fondatori și nici membri ai A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate -Ciuciuleni”. Între locuitorii s. Ciuciuleni, care au calitatea de părți vătămate și A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate -Ciuciuleni”, au fost încheiate contracte de prestări servicii, și anume de construcție a rețelelor de alimentare cu apă;

- învinuirea este neîntemeiată și abstractă, or, acuzarea nu a precizat care a fost prejudiciul concret cauzat fiecărei părți vătămate;

- părțile vătămate s-au adresat cu acțiune civilă și pe acest fapt a fost emisă hotărârea Judecătoriai Hîncești din 29.03.2011. Inculpatul, în calitate de reprezentant al A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate -Ciuciuleni”, a încheiat cu locuitorii s. Ciuciuleni contracte de prestări

servicii. Mijloacele bănești, acumulate în mărime de 140 000 lei în baza contractelor, au fost depuse pe contul băncii, fapt confirmat prin dispoziția de încasare, anexată la dosar.

- cheltuielile efectuate de către inculpat au fost necesare pentru desfășurarea normală a activității asociației, legată de convocarea adunărilor, colectarea mijloacelor financiare, păstrarea documentației și alte activități;

- instanța de apel, neîntemeiat a reținut că, prin raportul de expertiză nr.1751 din 26.04.2011, a fost constatat că cheltuielile în sumă de 224 683, 93 lei nu au fost incluse în bugetul aprobat pentru acțiuni, respectiv acestea nu pot fi considerate ca cheltuieli eligibile, or, costurile sunt eligibile dacă sunt direct legate de proiect și sunt incluse în bugetul aprobat pentru acțiuni;

- învinuirea înaintată inculpatului este neprobată, nu s-a demonstrat latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, adică intenția ultimului de a însuși ilegal mijloacele bănești de la A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate-Ciuciuleni”.

- DGUP a CCCEC nu era competent de a efectua urmărirea penală pe prezenta cauză, iar în speță lipsește ordonanța Procurorului General referitor la efectuarea urmăririi penale de către DGUP a CCCEC.

5.2 La 04 octombrie 2016, avocatul S. Zaharia a declarat recurs ordinar suplimentar, solicitând casarea deciziei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat pe motiv, că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2016 recursul suplimentar declarat de către avocatul S. Zaharia în numele inculpatului a fost respins ca inadmisibil.

Recursurile ordinare declarate de către inculpatul V. Marandici și avocatul acestuia S. Zaharia au fost admise, casată total decizia și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În decizia adoptată instanța de recurs a menționat că instanța de apel a depășit limitele învinuirii formulate, constatând că inculpatul a comis infracțiunea: “... prin folosirea, transmiterea ilegală pentru alte persoane a mijloacelor bănești încredințate pentru a le gestiona..., latura obiectivă s-a exprimat prin folosirea, transmiterea pentru terți de către inculpat a mijloacelor bănești, încredințate lui pentru a le gestiona..., folosirea și transmiterea pentru altul de valori sau alte bunuri încredințate pentru a le gestiona...”. Or, asemenea împrejurări nu i-au fost imputate inculpatului prin rechizitoriu.

La fel, Colegiul penal lărgit a reținut că, instanța de apel judecând cauza, nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel. Or, concluzia evazivă, neconcretă și neclară că este: „...nefondată solicitarea apărării privind achitarea inculpatului și pe motivul prezenței în speță a prevederilor art.251 Cod de procedură penală, deoarece o parte din probele au fost acumulate de CCEC, ca organ incompetent, deoarece această afirmație a fost combătută prin probele prezentate de procuror și nu poate duce la nulitatea absolută a probelor, cu achitarea inculpatului” nu reprezintă o pronunțare legal argumentată a instanței de apel în aspectul vizat.

De rând cu cele menționate, Colegiul penal lărgit a mai reținut că instanța de apel nu a apreciat probele în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală în raport cu

circumstanțele de fapt și de drept invocate în rechizitoriu, în special a probelor scrise, conținute în materialele cauzei, cu semnăturile persoanelor concrete privind primirea sumelor indicate în rechizitoriu că ar fi fost însușite de către inculpat – pentru arenda automobilelor și oficiului în sumă de 113 600,00 lei, procurarea combustibilului în sumă de 99 583,93 lei, procurarea pieselor de schimb în sumă de 10 970 lei, servicii de traducere în sumă de 530 lei.

9. Prin decizia Colegiului penal al Curții de apel Chișinău din 31 ianuarie 2019 apelul declarat de către inculpat a fost respins ca nefondat.

Apelul declarat de către acuzatorul de stat a fost admis, casată sentința inclusiv din oficiu în temeiul art.409 alin.(2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care:

V. Marandici a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.191 alin.(5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

10. În decizia adoptată instanța de apel a constatat că V. Marandici, activând din 11.11.2007, în calitate de președinte al Asociației Obștești „Apă, Sănătate, Dreptate – Ciuciuleni”, asociație care a fost constituită la 11.11.2007, cu scopul de a contribui la dezvoltarea socială a comunității, asigurarea populației cu apă potabilă, folosind intenționat situația sa de serviciu, urmărind scopul însușirii prin delapidare a averii A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate-Ciuciuleni”, a însușit în perioada de timp 2008 - 2009, de la A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate-Ciuciuleni” mijloace bănești în sumă totală de 224 683,93 lei ce nu au fost prevăzute în bugetul proiectului Tacis nr.2008/163-849 și contractului de acordare a grantului de construcție a rețelelor de apă din Ciuciuleni și anume pentru arenda automobilelor și arenda oficiului în sumă de 113 600.00 lei, procurarea combustibilului în sumă de 99 583.93 lei, procurarea pieselor de schimb în sumă de 10 970 lei, precum și pentru servicii de traducere în sumă de 530 lei.

Astfel, V. Marandici a cauzat A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate-Ciuciuleni” daune materiale în proporții deosebit de mari.

Prin urmare, Colegiul penal a conchis că instanța de fond la pronunțarea sentinței, a apreciat probele contrar prevederilor art.101 Cod de procedură penală și eronat a ajuns la concluzia de a califica acțiunile inculpatului în baza art.196 alin.(4) Cod penal.

Instanța de apel, analizând declarațiile părților vătămate și probele scrise a conchis că în speță în acțiunile inculpatului este prezent scopul cupidant, care confirmă, existența tranzacțiilor prin care părților vătămate li s-au cauzat prejudiciul indicat în rechizitoriu. Prin declarațiile martorilor s-a constatat că inculpatul V. Marandici din banii, obținuți de la părțile vătămate, folosindu-i în interes propriu, a încheiat contract de arendă cu sine însușit, a propriei case, chiar dacă prin decizia Consiliului Local Ciuciuleni, acestuia ca reprezentant al A.O. „ASD-Ciuciuleni” i s-a acordat spațiu de lucru în vederea executării proiectului de aprovizionare a locatarilor satului Ciuciuleni cu apeduct, fapt confirmat și prin declarațiile martorului A. Savin, care a declarat că, primarul a pus la dispoziție sala de ședințe din incinta primăriei șefului asociației A.O. „ASD Ciuciuleni”, unde erau organizate diferite seminare de reprezentanți din mun. Chișinău. La fel prin declarațiile martorului I. Movileanu s-a confirmat că inculpatul a folosit mijlocul de transport în scopuri personale.

Instanța de apel a indicat că declarațiile inculpatului V. Marandici, cu referire la faptul că implementarea proiectului pentru construcția unui apeduct în s. Ciuciuleni, prevedea și acordarea suportului financiar și de către R. Moldova printr-un aport în valoare de 25%, fapt ce a dus la colectarea banilor acordați de locuitorii s. Ciuciuleni, iar pentru derularea normală a proiectului implementat, era necesar ca asociația A.O. „Apă, Sănătate, Dreptate-Ciuciuleni” să fie asigurată cu sediu, personalul să fie asigurat cu transport, prin urmare și procurarea pieselor de schimb, iar cheltuielile suportate au fost justificate, sunt combătute integral prin declarațiile martorilor și a părților vătămate, prin ce se confirmă cu certitudine transmiterea sumelor de bani lui V. Marandici și folosirea banilor de către inculpat în interesele proprii.

Colegiul penal a remarcat că, prin declarațiile martorilor și a părților vătămate s-a constatat că nu sunt justificate nici cheltuielile suportate pentru arenda și întreținerea celor 4 automobile și procurarea combustibilului, fapt confirmat și prin raportul de expertiză nr.1751 din 26 aprilie 2011, prin care s-a stabilit că, cheltuielile pentru arenda automobilelor și arenda oficiului în sumă de 113 600 lei; procurarea combustibilului în sumă de 99583,93 lei, procurarea pieselor de schimb în sumă de 10 970 lei și servicii de traducere în sumă de 530 lei nu au fost incluse în bugetul aprobat pentru acțiuni, respectiv acestea nu pot fi considerate ca cheltuieli eligibile.

În concluzie instanța de apel a menționat cu referire la doctrina penală că acțiunile inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, în acțiunile acestuia fiind prezentă latura obiectivă a acestei infracțiuni, care constă în acțiunea de însușire ilegală, demonstrată incontestabil, manifestată prin însușirea mijloacelor bănești, anume prin efectuarea cheltuielilor care nu au fost incluse în bugetul aprobat pentru acțiuni: arendarea oficiului, a automobilelor, procurarea combustibilului și a pieselor de schimb, precum și pentru serviciile de traducere. În urma cheltuielilor mijloacelor bănești, contrar modul prevăzut de buget în acest sens, a fost suportat un prejudiciul patrimonial în suma totală de 224 683, 93 lei, care este în legătură cauzală directă dintre fapta comisă de inculpatul V. Marandici și urmărirea prejudiciabilă ce constă în însușirea, folosirea și transmiterea de către inculpat, în interesul său sau pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri încredințate pentru a le gestiona sau a le administra.

Soluționând chestiunea referitoare la pedeapsă, Colegiul penal ținând cont de prevederile art.7,61,75,76,77 Cod penal, precum și luând în considerație persoana celui vinovat și gravitatea infracțiunii săvârșite a conchis că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin stabilirea unei pedepse privative de libertate.

11. Decizia instanței de apel a fost contestată cu recursuri ordinare de către inculpatul V. Marandici și avocatul acestuia S. Zaharia, care invocând prevederile art.427 alin.(1) pct.6), 8) Cod de procedură penală, au solicitat, casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare pe motiv că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

În argumentarea recursurilor s-au invocat următoarele motive:

- acuzarea a indicat în rechizitoriu un șir de persoane care au calitatea de părți vătămate, însă din învinuire rezultă că daune materiale i-au fost cauzate doar AO „ASD-Ciuciuleni”, dar nu persoanelor cărora li s-a atribuit statut de părți vătămate;

- persoanele recunoscute în calitate de părți vătămate în prezenta speță nu pot avea această calitate, deoarece nu sunt fondatori și nici membri ai A.O. „ASD-Ciuciuleni”, or acuzarea nu a prezentat nici o probă în acest sens;

- între persoanele care au fost recunoscute în calitate de părți vătămate și A.O. „ASD-Ciuciuleni” au fost încheiate contracte de prestări servicii, astfel A.O. „ASD-Ciuciuleni” urma să îndeplinească condițiile contractului de garant 2008/163-849 preconizat pentru construcția sistemului de alimentare cu apă;

- în actul de învinuire nu este precizat care este quantumul prejudiciului cauzat fiecărei părți vătămate, prin ce se constată că inculpatului i-a fost înaintată o învinuire neîntemeiată, or conform actului de învinuire prejudiciu s-a cauzat A.O. „ASD-Ciuciuleni”, dar nu altor persoane;

- raporturile dintre persoanele recunoscute în calitate de părți vătămate și A.O. „ASD-Ciuciuleni” sunt raporturi contractuale de ordin civil, iar persoanele date s-au adresat în instanța de judecată cu acțiune civilă și pe acest fapt a fost emisă hotărârea Judecătoria Hîncești din 29.03.2011;

- în speță inculpatului i-a fost încălcat dreptul garantat de art.6 alin.(3) lit. a) CEDO, deoarece învinuirea înaintată nu este clară, concretă și previzibilă;

- urmărirea penală a fost pornită de către CCCEC cu încălcarea competenței materiale;

- din motiv că concluziile din raportul de expertiză nr.1751 din 21.10.2011 erau neclare și contradictorii apărarea a solicitat efectuarea unei expertize repetate în comisie, însă acest demers neîntemeiat a fost respins, prin ce i s-a încălcat inculpatului dreptul la un proces echitabil;

- pentru desfășurarea normală a activității A.O. „ASD-Ciuciuleni” legată de convocarea adunărilor generale, colectarea mijloacelor financiare, păstrarea documentației și alte activități era necesar de a avea o încăpere care să corespundă legislației în vigoare și nu o sală de festivități, din acest motiv a fost încheiat contractul de arendă a imobilului la 01.08.2008;

- prin hotărârea Judecătoria Hîncești din 31.07.2017 decizia nr.1/2 din 11.08.2008 a Consiliului Local Ciuciuleni privind acordarea sediului pentru A.O. „ASD-Ciuciuleni” a fost anulată ca fiind ilegală;

- învinuirea înaintată nu este confirmată prin careva probe pertinente și concludente;

- instanța de apel în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra probelor prezentate de apărare și anume: hotărârea Judecătoria Hîncești din 31.07.2017, răspunsul primit de la Cancelaria de Stat a Republicii Moldova nr.1306/OT-45 din 15.03.2017, nefiind clar dacă aceste probe au fost admise sau respinse;

- în pct.32 din decizie Colegiul penal neîntemeiat a indicat că în cadrul ședinței instanței de apel nu au fost prezentate probe noi;

- la examinarea cauzei instanța de apel a depășit limitele învinuirii, or prin rechizitoriul lui V. Marandici i s-a incriminat cauzarea prejudiciului material A.O. „ASD-Ciuciuleni”, însă în partea motivată pct.106-108 din decizie instanța a indicat un șir de părți vătămate cărora le-ar fi fost cauzat un prejudiciu fără a fi menționată A.O. „ASD-Ciuciuleni”;

- conform certificatului de înregistrare a AO „ASD-Ciuciuleni”, procesului verbal nr.01 a adunării de constituire a A.O. „ASD-Ciuciuleni” din 11.11.2007, cât și statutul asociației, fondator al acestei asociații este V. Marandici, iar membri sunt A. Marandici, E. Gonța și N.

Marandici. La materialele cauzei nu există nici o plângere din partea fondatorului sau membrilor A.O. „ASD-Ciuciuleni”;

- pentru arenda oficiului Asociației s-a utilizat suma de 22 000 lei, ce se includ în pct.11 din anexa nr.III, fiind considerate costuri administrative (f.d.110-111 vol. III), iar decizia instanței de apel pe acest capăt de învinuire este neîntemeiată fiind combătută prin probele apărării și anume prin hotărârea Judecătoriai Hîncești din 31.07.2017 și răspunsul primit de la Cancelaria de Stat a R. Moldova nr.1306/OT-45 din 15.03.2017;

- cheltuielile pentru transport au fost prevăzute conform pct.2.2 din Anexa nr.III a Bugetului pentru Acțiune, deoarece aceste cheltuieli erau necesare pentru implementarea proiectului. Anume din aceste motive au fost încheiate contracte de prestări a serviciilor de transport;

- N. Marandici a prezentat înscrisuri prin care se confirmă că i-a transmis spre păstrare contabilului Gh. Mironică 3 000 litri de benzină și 680 litri motorină, care nu a fost restituite A.O. „ASD-Ciuciuleni”, însă acuizarea neîntemeiat a inclus această cantitate de combustibil în actul de învinuire;

- la materialele cauzei lipsește procesul verbal de comunicare inculpatului despre numirea expertizei judiciare, astfel acesta nu a avut posibilitatea de a face observații la întrebările înaintate spre soluționare expertului, condiție expres indicată în art.145 Cod de procedură penală;

- raportul de expertiză judiciar-contabilă nr.1751 din 21.10.2011, de către organul de urmărire penală contrar prevederilor art.151 alin.(7) Cod de procedură penală nu a fost adus la cunoștința inculpatului, astfel acesta nu a avut posibilitatea de a face obiecții și a înainta întrebări suplimentare. Aceste încălcări au privat inculpatul de dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

12. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținând cont de opinia acuzatorului de stat expusă în referință, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Reieșind din prevederile art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, fiind obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Decizia instanței de apel, conform art.417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal lărgit constată că aceste prevederi procesuale obligatorii, nu au fost respectate întocmai la judecarea apelurilor.

Drept temei pentru recursuri s-a invocat pct.6), 8) alin.(1) art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, care prevăd e că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept în cazul când decizia contestată nu cuprinde motivele pe care se

întemeiază soluția, instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Sub acest aspect, se constată, că argumentele invocate de inculpat și avocatul S. Zaharia în recursurile declarate își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuate în cauză, inclusiv sub aspectul că judecând apelul, instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și nu a verificat legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, **conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel**, astfel că nu s-a pronunțat argumentat asupra tuturor probelor prezentate de părți.

Analizând decizia recurată Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel contrar prevederilor art.101 Cod de procedură penală, nu a verificat și nu a apreciat fiecare probă din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor și în concluziile sale nu a motivat admiterea sau respingerea probelor respective (art.394 alin.(1) pct. 2) Cod de procedură penală), ci doar a descris declarațiile părților vătămate V. Flotea, I. Niță, V. Barcari, T. Zubco, I. Pîrău, N. Grosu, I. Cernelevschi, M. Stașcu, E. Niță, O. Cristea, Gh. Caminschi, I. Mihăilă, A. Lupei, M. Galben, M. Pîntea, E. Pascal, I. Darii, G. Șendrea, M. Romașcu, V. Romașcu, C. Ciobanu, N. Pojoga, I. Vameș, D. Tiron, Gh. Arsene, N. Jîmbei, M. Cristea, M. Lungu, E. Stratu, A. Jomir, N. Țîntar, A. Lică, T. Tașcă, L. Stradnic, E. Foltea, V. Jomiru. I. Ioniță, O. Pascal, P. Lozovanu, A. Tofilat, M. Bezer, E. Botezatu, V. Cristea, I. Pojoga, A. Chiriac, N. Tașcă, Gh. Pojoga și N. Rusu, martorilor Gh. Mironică și A. Savin, fără a le analiza în coroborare cu celelalte probe în ansamblu. Astfel, se constată că instanța de apel doar a grupat o parte din probe trecându-le în revistă, argumentând la general că ele confirmă vinovăția inculpatului, însă **nu a menționat care fapte concrete confirmă acestea și nu a argumentat concluzia sa în sensul dat.**

În continuare, Colegiul penal lărgit reține că, inculpatul în apelul declarat, invocând nevinovăția sa în cele incriminate, s-a referit la un șir de argumente, prin care și-a motivat dezacordul cu sentința pronunțată de prima instanță și anume:

„- toate cheltuielile menționate în actul de învinuire au fost suportate în conformitate cu bugetul și prevederile contractului de garant, or aceste cheltuieli sunt direct legate de desfășurarea normală a proiectului, care au fost prevăzute în Anexa III a Contractului pentru construcția apeductului;

- martorul Gh. Mironică care era angajat în calitate de contabil-șef a primit spre păstrare 3 tone de benzină și 600 litri de motorină, precum și alte bunuri în valoare totală de 70000 lei, fapt confirmat prin probele prezentate la materialele cauzei;

- DGUP a CCCEC nu era competent de a efectua urmărirea penală în prezenta cauză penală;

- în speță lipsește ordonanța Procurorului General și adjuncților săi privind efectuarea urmăririi penale de către DGUP a CCCEC, și prin urmare acțiunile procesual-penale efectuate în cauza dată au fost îndeplinite de către organul de urmărire penală al DGUP a CCCEC, care a fost lipsit de competență de a efectua acțiuni de urmărire penală în privința infracțiunilor prevăzute de art.191 Cod penal, săvârșite de persoane fizice sau juridice, astfel,

prevederile art.251 alin.(2) Cod de procedură penală, atrag nulitatea acțiunilor și actelor efectuate.”

În opinia Colegiului penal lărgit, argumentele enunțate mai sus constituie fondul apelului și asupra căror instanța de apel era obligată să se pronunțe motivat, deoarece în viziunea inculpatului, aceste motive ar putea răsturna soluția adoptată de prima instanță și confirmă nevinovăția sa în cele incriminate.

Așa, cum se observă din partea descriptivă a deciziei atacate, au fost indicate motivele expuse mai sus, ulterior fiind redat conținutul declarațiilor inculpatului, părților vătămate și a martorilor, date în cadrul cercetării judecătorești, fiind menționate și unele probe scrise ce au fost verificate în instanța de apel, în cele din urmă considerând că vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal este confirmată, însă instanța ierarhic inferioară nu s-a expus asupra motivelor esențiale menționate mai sus, fără a fi făcută o analiză sau o argumentare din care considerentele alegațiile nominalizate sunt respinse sau apreciate ca neîntemeiate, limitându-se la expunerea evazivă asupra acestora.

La fel Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel în decizia adoptată doar a transcris doctrina penală indicând care sunt elementele constitutive ale infracțiunii de delapidare a averii străine prevăzute la art.191 Cod penal (latura subiectivă, latura obiectivă), însă nu a raportat acțiunile săvârșite de inculpat la semnele componenței de infracțiune și mai cu seamă nu a analizat și nu a dezvăluit care probe confirmă prezența în acțiunile lui V. Marandici a elementelor acestei infracțiuni, or, conform art.133 Cod penal, calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

În continuare Colegiul penal lărgit consideră că sunt întemeiate alegațiile recurenților referitor la faptul că inculpatului i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil.

La acest capitol instanța de recurs reține că, în conformitate cu prevederile art.66 alin.(2) pct.18) Cod de procedură penală, inculpatul are dreptul să înainteze cereri și demersuri, iar conform art.364 Cod de procedură penală, părțile pot prezenta și cere administrarea probelor și în cursul cercetării judecătorești.

Conform art.315 Cod de procedură penală, procurorul, partea vătămată, apărătorul și inculpatul beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor.

Ținând cont de normele de drept sus menționate Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel pripit a respins demersul inculpatului din 22.06.2018, privind dispunerea efectuării expertizei judiciar contabile în comisie, or, acesta în argumentarea demersului a menționat că concluziile expuse de expert în raportul de expertiză nr.1751 din 21.10.2011 sunt neclare și contradictorii în raport cu condițiile contractului de garant nr.2008/163-849 și **anexele acestui contract**. Mai mult, fiind audiat în ședința de judecată la 13.06.2018 expertul M. Cibotari, care a efectuat raportul de expertiză nr.1751 din 21.10.2011, nu a putut da un răspuns clar și concret unui șir de întrebări adresate de către partea apărării (f.d.113-114 vol. IX).

Tot aici, instanța de recurs mai reține că, V. Marandici în susținerea demersului a mai menționat că de către organul de urmărire penală la dispunerea efectuării expertizei i s-a încălcat dreptul de a cunoaște obiectul expertizei, de a face observații la întrebările înaintate

spre soluționare, de a completa sau modifica întrebările adresate. Mai mult, de către organul de urmărire penală nu i s-a adus la cunoștință concluziile raportului de expertiză și astfel, acesta a fost privat de dreptul de a da explicații pe marginea acestor concluzii, de a face obiecții și a înainta întrebări suplimentare așa cum prevede alin.(5) art.151 Cod de procedură penală.

Acestea fiind menționate Colegiul penal lărgit constată că, prin neadmiterea demersului inculpatului privind dispunerea efectuării expertizei judiciar contabile în comisie, de către instanța de apel a fost încălcat principiul contradictorialității și egalității armelor în proces, inculpatul și avocatul ca părți în proces, fiind lipsiți de posibilitatea de adresa spre soluționare întrebări expertului, care în viziunea lor au o importanță decisivă pentru justa soluționare a cauzei penale.

Totodată, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, în conformitate cu prevederile art.436 alin.(1) Cod de procedură penală, procedura de rejudecare a cauzei, după casarea hotărârii în recurs, se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei.

Conform alin.(2) al aceluiași articol, pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sunt obligatorii în măsura în care situație de fapt rămâne cea care a existat la soluționarea recursului ordinar.

Instanța de recurs constată că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, au fost ignorate la rejudecarea cauzei.

Astfel, prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2016, s-a dispus rejudecarea cauzei de către instanța de apel fiind semnalizate și următoarele momente: 1) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor invocate de apărare privind încălcările admise de organul de urmărire penală care duc la nulitatea absolută a probelor; 2) nu a menționat în decizie motivele pentru care a respins probele apărării.

Rejudecând cauza, instanța de apel, fără a reține cele menționate de instanța de recurs, a comis aceleași erori care au constituit temei de casare a deciziei Curții de Apel din 03 iunie 2016.

Prin urmare, în partea motivată a deciziei, instanța de apel vis-a-vis de argumentul apărării referitor la încălcările admise de organul de urmărire penală eronat, evaziv și pripit a menționat „... *Colegiul nu reține careva probe din care ar rezulta că inculpatul s-ar fi adresat cu careva plângeri împotriva actelor, acțiunilor/inacțiunilor procurorilor, OUP, etc....*” or aceasta nu reprezintă o pronunțare legal argumentată a instanței de apel în aspectul vizat.

Mai mult, această argumentare contravine materialelor cauzei, or, la 18.07.2013 avocatul S. Zaharia în numele inculpatului s-a adresat cu plângere judecătorului de instrucție împotriva acțiunilor admise de organul de urmărire penală, iar prin încheierea nr.10-10(2)/13 din 25.07.2013 Judecătorul V. Cotorobai a declinat competența judecătorului de instrucție în favoarea instanței de drept comun și a remis plângerea pentru soluționare în cadrul examinării fondului cauzei de acuzare a lui V. Marandici.

În continuare Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel nu a menționat în decizie nici motivele pentru care a respins probele prezentate de apărare și anume: răspunsul eliberat de Cancelaria de Stat oficiul teritorial Hîncești nr.1306/OT din 15.03.2017 și hotărârea Judecătoriei Hîncești sediul central din 31.07.2017.

La fel, instanța de recurs reține că, reieșind din conținutul procesului verbal al ședinței de judecată (f.d.129-138 vol. IX) în cadrul cercetării judecătorești au fost verificate un cumul

de probe printre care: - anexa nr. III, Bugetul pentru acțiune (f.d.53-54 vol. II); avizul recomandat al B.C. „Investprivatbank” S.A. (f.d.106 vol. III); obiecții asupra raportului de expertiză (f.d.103-105 vol. VI); cererea lui V. Marandici către CCCEC (f.d.119 vol. VI); recipisă de primire din 21.08.2009 (f.d.120 vol. VI), **probe care deși au fost cercetate în cadrul sedinței instanței de apel nu au fost descrise în decizia recurată.**

Așadar, analizând textul deciziei contestate, instanța de recurs constată că, instanța de apel integral a ignorat probele menționate, acestea nefiind redate în decizie, analizate, apreciate, admise sau respinse, cu argumentarea concluziei sale în acest sens.

În concluzie, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel, adoptând soluția de respingere a apelului declarat de către inculpat, și-a argumentat neclar și insuficient concluzia neglijând o mare parte din argumentele și probele prezentate de apărare, iar partea motivată a deciziei este compusă doar din definiții teoretice preluate din literatura de specialitate, nefiind analizate elementele constitutive ale infracțiunii incriminate în coraport cu acțiunile lui V. Marandici precum și cu probele care se conțin în actele cauzei.

Generalizând cele menționate, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel, fără a efectua o verificare multilaterală și obiectivă a probelor prezentate de părți și circumstanțelor de fapt ale cauzei, a tras o concluzie pripită privind respingerea apelului inculpatului, iar modalitatea de motivare a soluției denotă că instanța de apel nu a apreciat probele prezentate în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării acestora, ca apoi să se expună asupra admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe, expunând temeiul respectiv în decizia sa.

În concluzie, Colegiul penal constată că instanța de apel, nu a soluționat cauza în conformitate cu prevederile legale, adică instanța în decizia adoptată nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel de către inculpat și aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, eroare de drept cuprinsă în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea totală a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, deoarece aceste erori nu pot fi corectate de instanța de recurs.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să tina seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea principiului contradictorialității și egalității armelor în proces precum și a prevederilor art.414, art.436 alin.(2) Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, argumentându-și clar concluziile în decizia adoptată.

13. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpatul Marandici Vasile și de către avocatul acestuia Zaharia Sergiu, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 ianuarie 2019, în cauza penală în privința lui **Marandici Vasile** și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Marandici Vasile urmează a fi eliberat din penitenciar, dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă sub formă de arest sau nu execută pedeapsa penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 27 decembrie 2019.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Elena Cobzac

Nadejda Toma

Victor Boico